

**Thomas
a Kempis**
College

Dyslexie protocol

2022-2023

september 2022

Inleiding

In dit document wordt beschreven hoe op het Thomas a Kempis College wordt omgegaan met dyslectische leerlingen of leerlingen met een vermoeden van dyslexie. Er wordt beschreven welke faciliteiten worden geboden, wat de dyslectische leerling van de school mag verwachten en ook wat school van de leerling verwacht.

Dyslexie

Er zijn verschillende definities van dyslexie. In dit protocol wordt de definitie gehanteerd zoals die door de Stichting Dyslexie Nederland wordt gebruikt:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Van dyslexie is sprake als de beheersing van het lees- en/of spellingniveau duidelijk achter blijft bij de rest van de ontwikkeling en ondanks extra instructie en begeleiding de problemen blijven bestaan.

Dyslexie heeft gevolgen voor vrijwel alle vakken. Door problemen met technisch lezen kan een leerling moeite hebben om een tekst te begrijpen. Spellingsproblemen kunnen invloed hebben op de constructie van een tekst waardoor de boodschap minder goed overkomt. Omdat exacte vakken soms ook veel tekst bevatten, kan het (te) veel tijd kosten de desbetreffende tekst te vertalen naar de gevraagde som.

Dyslectische leerlingen in het VO kunnen problemen hebben met:

- Lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands.
- Spelling, woordbetekenis en grammatica van de moderne vreemde talen (specifiek bij Engels).
- Snel en accuraat lezen bij alle vakken.
- Snel en accuraat spellen bij functioneel schrijven.
- Omzetten van gesproken in geschreven tekst.
- Tegelijk uitvoeren van bovengenoemde taken (bijvoorbeeld luisteren en aantekeningen maken).
- Snel begrijpen van gelezen teksten.

Niet al deze problemen doen zich (in gelijke mate) bij alle leerlingen voor.

Signalering en diagnose

Mentor en ouders bespreken allereerst met elkaar de vermoedens van dyslexie. Als het docententeam eveneens signalen van dyslexie ziet, dan is het mogelijk om leerlingen te laten screenen door een dyslexie specialist. Een aantal keer per jaar verzorgen de specialisten deze dyslexie screening. De mentor meldt de leerling aan voor het screeningsonderzoek bij de dyslexiecoördinator. Met de uitkomsten van deze screening krijgen ouders en de leerling een advies om al dan niet aanvullend onderzoek naar dyslexie te laten doen. Dit kan worden gedaan door onze school orthopedagoog of door een externe deskundige. Het is aan ouders om te kiezen waar zij dit onderzoek willen laten uitvoeren.

Aan de signalering zijn geen kosten verbonden. Indien er wordt gekozen voor nader onderzoek op school door de schoolorthopedagoog, wordt aan ouders voor het onderzoek 250 euro gerekend indien er dyslexie wordt vastgesteld. Als er geen sprake blijkt van dyslexie, is ook het vervolgonderzoek kosteloos.

Dyslexieverklaring

Wanneer eenmaal door een erkende deskundige de diagnose dyslexie is gesteld, krijgt de leerling van de deskundige een dyslexie verklaring. Deze verklaring is noodzakelijk om in aanmerking te komen voor de wettelijke (examen)faciliteiten die er voor dyslectische leerlingen zijn.

Bij de dyslexie verklaring horen aanbevelingen die de leerling helpen beter met de dyslexie om te gaan. Deze aanbevelingen verschillen per leerling, omdat niet alle dyslectische leerlingen behoefte hebben aan dezelfde compensaties/ dispensaties. Op het Thomas a Kempis willen wij aansluiten op de aanbevelingen die vallen onder de verantwoordelijkheid van de school. De leerling kan een kopie van de dyslexie verklaring geven aan de mentor. Per leerling wordt bekeken welke ondersteuning of faciliteiten er nodig zijn. Deze faciliteiten worden vastgelegd op de dyslexiepas door de orthopedagoog en/of dyslexie specialist. Als er vragen zijn over de faciliteiten kunnen leerlingen en ouders hiervoor terecht bij de dyslexie specialisten.

Mogelijke faciliteiten / begeleiding

- Extra tijd voor toetsen: bij 50 minuten 10 min.;
 - bij 75 minuten 15 min.;
 - bij 100 minuten 20 min.;
 - bij 150 minuten 30 min.
- Alle toetsen worden aangeboden in het door de overheid geadviseerde en bij het CE gebruikte lettertype Arial 12.
 - Leerlingen kunnen gebruik maken van digitale lesboeken (aanvraag via de administratie).
 - Leerlingen kunnen gebruik maken van luisterboeken (aanvraag via de administratie)
 - Tot aan het examenjaar maken secties onderling afspraken hoe wordt omgegaan met spellingfouten in toetsen.
 - Bij het schriftelijk eindexamen geldt een aangepaste correctie bij de moderne vreemde talen en bij Nederlands voor pta-toetsen: maakt een leerling twee keer dezelfde fout, dan wordt deze twee keer fout gerekend. Een leerling met dyslexie kan nooit meer dan 1 punt aftrek krijgen voor spelling.
 - De dyslexie specialist kan de leerling het gebruik van bepaalde hulpmiddelen zoals een laptop of Daisy speler toestaan en zal de mentor en vakdocenten van de leerling hierover informeren. De leerlingen kunnen ook indien nodig gebruik maken van Kurzweil. Hulpmiddelen kunnen ook bij het eindexamen worden ingezet indien deze ook gedurende de eerdere schoolloopbaan zijn ingezet.
 - Op afroep worden er spreekuren georganiseerd door de dyslexiespecialisten. Leerlingen kunnen hiervan gebruik maken. De specialisten kunnen meedenken bij (leer) problemen en helpen met het inzetten van faciliteiten. Leerlingen kunnen ook mailen naar de dyslexie specialisten en een afspraak maken.
 - Als de ondersteuning door de dyslexie specialisten ontoereikend is, kan een orthopedagoog enkele keren ondersteunen bij (leer)problemen. Aanmelding bij de orthopedagoog kan door de mentor of dyslexie specialist via de dyslexie coördinator.

Vrijstellingen

Onderbouw

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 21) zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen.

Bovenbouw Havo

Per 1 augustus 2007 is een tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw van de havo in drie van de vier profielen niet verplicht. Havo-leerlingen kunnen de tweede moderne vreemde taal vermijden door een ander profiel te kiezen dan cultuur en maatschappij.

Bovenbouw vwo (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e)

Leerlingen in de bovenbouw van het atheneum (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e) moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen. Een leerling kan hiervan ontheffing krijgen als hij/zij:

- stoornissen heeft die specifiek betrekking hebben op de taal of
- zintuiglijke stoornissen heeft die effect hebben op de taal of
- die een moedertaal heeft anders dan de Nederlandse of
- die het profiel NG of NT volgt, dit naar verwachting voor het overige met succes af kan ronden, maar waarvoor de verplichting om een 2e MVT te volgen dit naar verwachting zou verhinderen.

Het is de verantwoordelijkheid van de school dit per geval te bekijken. Hiervoor is geen toestemming vooraf van de inspectie nodig. De leerling volgt in plaats van de taal een vervangend vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uur. De keuze is afhankelijk van het aanbod van de school.

Op grond daarvan is het volgende beleid voor het Thomas a Kempis geformuleerd:

- Een leerling die op grond van een stoornis die specifiek betrekking heeft op een taal vrijstelling vraagt, dient te beschikken over een dyslexie verklaring waarin aangegeven staat dat vrijstelling voor de tweede moderne vreemde taal (Frans of Duits) noodzakelijk is.

- De vrijstelling moet aangevraagd zijn voor 1 december van het schooljaar bij de afdelingsleider.
- Als er vrijstelling wordt verleend dan wordt met de ouders en leerling een overeenkomst gesloten waarin wordt vastgelegd hoe de vrijgekomen studielast wordt ingevuld.
- Als het niet mogelijk is om een aanpassing van de dyslexie verklaring te realiseren dan is het aan de afdelingsleider om een afweging te maken of wordt toegestaan een tweede taal te laten vallen. Werkhouding, inzet, steunles/bijles, raadplegen van dyslexie coördinatoren, gevolgen voor diploma en vervolgopleiding zijn dan factoren die worden gewogen om tot een beslissing te komen.

Examen

Leerlingen die in het bezit zijn van een dyslexie verklaring, komen op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit in aanmerking voor een verlenging van de examentijd bij het centraal schriftelijk examen van 30 minuten. Op basis van dit artikel kunnen ook andere aanpassingen worden aangevraagd, mits deze aansluiten bij de adviezen uit de dyslexie verklaring. Meer informatie hierover is verkrijgbaar bij de dyslexie specialist.

Dyslexie specialisten en dyslexie coördinator

Leerlingen met dyslexie, hun ouders en docenten kunnen voor advies, ondersteuning en vragen over faciliteiten terecht bij de dyslexie specialisten. Zij kunnen mailen naar de dyslexie specialisten en een afspraak maken.

De dyslexie coördinator is bereikbaar voor vragen en opmerkingen over het dyslexiebeleid en coördineert de onderzoeken naar de dyslexie specialisten. Ook als er vraag is naar andere zorg of begeleiding dan in dit document beschreven kan de coördinator worden geraadpleegd.

Een overzicht van de dyslexie specialisten en de -coördinator, de momenten van het dyslexiespreekuur en -screening vindt u in de bijlage.

Wat verwachten wij van de leerling?

We weten dat dyslexie een ernstig leerprobleem is dat zijn doorwerking heeft in het opnemen van de leerstof, uitwerking op toetsen, verslaglegging en effect heeft op motivatie. Desondanks verwachten we van leerlingen met dyslexie – net zoals van iedere leerling – een serieuze inzet. Maak een planning waarbij wordt rekening gehouden met extra herhaalmomenten voor vakken die lastig zijn. Is er ondersteuning nodig of advies, dan zoekt de leerling contact met de dyslexiespecialist.

Daarnaast is de leerling er verantwoordelijk voor om zijn of haar dyslexiepasje bij zich te hebben om dit tijdens toetsmomenten of de les te kunnen laten zien aan de docent.

Bijlage 1

Overzicht dyslexiespecialisten en dyslexiecoördinator:

Marie-Line Joulin, dyslexie specialist	m.joulin@arentheemcollege.nl
Marc Richter, dyslexie specialist	m.richter@arentheemcollege.nl
Aranka Pullens, dyslexie coördinator	a.pullens@arentheemcollege.nl

Spreekuur

Op aanvraag, waarbij de leerling of ouders mailen naar de dyslexie specialist voor een afspraak.

Screening

Een aantal momenten per jaar

Bijlage 2

Taak mentor

De mentor signaleert en bespreekt dit met collega's, ouder(s) en leerling:

- Dossieranalyse (OKR, zie intranet: Thomas a Kempis > documenten personeel > zorg> dyslexie > *aandachtspunten dyslexie in dossier*).
- Vermoeden dyslexie bespreken met collega's.
- Vermoeden dyslexie bespreken met ouder(s) en leerling, waarbij eerst de ouder(s) worden ingelicht. In gesprek aangeven waarom aan dyslexie wordt gedacht en de mogelijkheden op school bespreken: screening door dyslexiespecialist, eventueel volledig dyslexieonderzoek, kosten voor dat onderzoek als dyslexie wordt vastgesteld). Het staat ouder(s) vrij om ook buiten school onderzoek te laten verrichten.
- Aanmelden voor dyslexieonderzoek op school bij de dyslexiecoördinator:
 - Invullen intakevragenlijst op intranet (Thomas a Kempis > documenten personeel > zorg > dyslexie).
 - Aanleveren toets(en) waaruit schrijfmoeilijkheden blijken.
 - Verslag van leerlingbespreking waarin vermoeden van dyslexie is besproken.

Taak dyslexie specialisten

Verrichten van screeningsonderzoek:

- Middels gesprek met de leerlingen problemen op spelling en lezen in kaart brengen en de (subjectieve) ernst daarvan.
- Versturen van vragenlijst aan ouder(s).
- Uitvoeren van screeningsonderzoek op lezen en spellen.
- Terugkoppelen van resultaten aan ouder(s) en de leerling en bespreken de vervolgmogelijkheden.

Op aanvraag verzorgen de specialisten een contactmoment voor leerlingen. Tijdens dit spreekuur kunnen - afhankelijk van de vraag - leeradviezen worden gegeven, worden meegedacht bij problemen en geven zij uitleg over ondersteuningsmiddelen.

Taak dyslexie coördinator

De coördinator bepaalt of de leerling in aanmerking komt voor een screening naar dyslexie aan de hand van de door de mentor ingeleverde intakevragenlijst, toetsen en verslag leerlingbespreking. De coördinator bewaakt de voortgang ten aanzien van beleid en plant jaarlijks de tussen- en eindevaluatie.

Taak orthopedagoog

- Als uit de screening blijkt dat er aanleiding is voor onderzoek, dan kan dit door de orthopedagoog worden uitgevoerd.
- Max. 6 begeleidingsgesprekken bij leerproblemen als gevolg van dyslexie, als het spreekuur onvoldoende vooruitgang geeft.

Bijlage 3

Leerlingen kunnen een aanpassing krijgen in het programma van Duits en/of Frans (klas 3) als zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. Uit een intelligentieonderzoek, niet ouder dan 2 jaar, moet blijken dat de leerling een passend onderwijsniveau volgt;
2. Het onderzoeksrapport, de resultaten van de begeleiding, de cijfers voor de talen en de ervaringen met beide talen in klas 1 en 2 wijzen uit dat het onmogelijk is goede resultaten te behalen;
3. De inzet en werkhouding van de leerling bij Duits en Frans zijn gedurende langere tijd goed geweest;
4. De inzet, motivatie en werkhouding blijven ook daarna, met het aangepaste programma goed;
5. De leerling (en zijn ouders) accepteert dat hij in de bovenbouw havo en vwo geen Frans en/of Duits meer kan volgen.

De cijfers voor Frans en Duits in klas 1 en 2 zijn reële cijfers. Wanneer het duidelijk is dat de leerling voor een aanpassing in aanmerking kan komen, wordt overleg gevoerd tussen de vakdocent, de afdelingsleider, de directeur en eventueel na consultatie van de orthopedagoog kunnen aanpassingen voor Frans en Duits gedaan worden.